

Identificació de l'assignatura

Nom: **Didàctica de la llengua II** (Didàctica de la Llengua Escrita)

Àrea: Didàctica de la llengua

Titulació: **Mestres d'Educació Infantil**

Tipus: **Troncal**

Crèdits ECTS: 3,5

Descripció:

L'assignatura de Didàctica de la llengua II correspon, en l'especialitat d'Educació infantil, als continguts referits a l'ensenyament i l'aprenentatge inicial de la llengua escrita.

El programa de l'assignatura gira a l'entorn de tres aspectes fonamentals: a) el coneixement de les característiques de la llengua escrita i de les activitats de llegir i escriure; b) els processos d'aprenentatge de l'infant i, específicament, els que fan referència a la lectura i l'escriptura; i c) les informacions relacionades amb l'activitat d'ensenyar i els aspectes metodològics del treball a l'aula.

a) *Sobre la llengua escrita:* es parteix de l'assumpció que escriure i llegir són activitats socials i que la presència de documents escrits en la societat actual en què es desenvolupa la vida dels escolars és notable. Aquesta presència fa que els infants de les nostres escoles, amb diferències a vegades notables, hagin tingut experiències d'actes de lectura i d'escriptura que els hagin aportat informació sobre la llengua escrita i les seves funcions, abans d'incorporar-se a l'aprenentatge formal a l'escola.

S'entén que llegir i escriure són activitats cognitives, complexes, que tenen com a finalitat comprendre un text escrit, en el sentit que comprendre vol dir l'elaboració de significat per part del lector. Llegir i escriure no són, doncs, activitats mecàniques de desxifrat o de confegir lletres. Es considera que aquest coneixement és imprescindible, però no suficient, i que cal fer un plantejament més general que acabi conduint-hi.

Sobre l'infant que aprèn: L'accés a les activitats de lectura i escriptura i la familiarització amb els documents escrits constitueixen allò que podríem anomenar els coneixements previs que els infants tenen des de ben petits pel fet de viure immersos en una societat organitzada, en part, entorn de l'escrit.

El plantejament educatiu ha d'arrelar-se en aquest coneixement previ i les activitats d'aprendre a llegir i a escriure seran significatives i se n'afavorirà la comprensió i l'aprenentatge. En aquest apartat s'estudien els processos d'aprenentatge de la lectura i l'escriptura.

Sobre l'ensenyament de la lectura i l'escriptura: S'aborden les activitats d'ensenyar a llegir i escriure sense plantejar la utilització d'un mètode concret, sinó construint una pràctica educativa que tingui en compte els aspectes

explicats als punts anteriors i organitzant les activitats d'aula i d'escola seguint alguns principis:

- presentar activitats de llegir i escriure en què se n'evidenciï la finalitat i que puguin resultar comprensibles per als infants i que estiguin relacionades amb la gestió quotidiana de la vida de l'aula.
- ensenyar el sistema d'escriptura relacionat amb paraules que apareguin a les activitats: el noms propis, etc., i proposar-se el coneixement del codi com un punt d'arribada més que no pas com un punt de partida previ.
- distingir aprenentatge del sistema d'escriptura i aprenentatge de la llengua escrita.

Continguts

Bloc A. L'objecte de coneixement: LA LLENGUA ESCRITA

1. Alfabetització: valor i funcions socials de la llengua escrita a l'actualitat.
2. Les relacions entre la llengua oral i la llengua escrita.
3. Què és llegir? Activitats cognitives implicades en l'activitat de llegir.
5. Què és escriure? Activitats cognitives implicades en l'activitat d'escriure.

Bloc B. El subjecte que aprèn: EL NEN/LA NENA

7. L'aprenentatge de la llengua escrita des d'una perspectiva constructivista.
8. Procés d'adquisició de la capacitat de llegir i d'escriure

Bloc C. El procés d'ensenyament-aprenentatge

9. La funció del mestre/la mestra.
10. La planificació: els objectius, els continguts, les activitats.
11. Aspectes metodològics
12. L'avaluació.

Referències per estructurar el treball dels alumnes

El treball dels estudiants contempla el treball individual, en petits grups tutoritzats, en petits grups de forma autònoma i en gran grup. S'estructura en els següents àmbits:

- a) L'assistència continuada a l'aula per atendre les explicacions del professor o la professora i per a la participació en les discussions que es puguin suscitar amb relació a aquestes explicacions, a les lectures o a les experiències que els estudiants tinguin sobre les activitats de llegir i d'escriure d'infants de les edats corresponents al cicle.
- b) El treball a l'aula, en petits grups, sobre qüestionaris i material bibliogràfic.
- c) L'assistència a una conferència d'una mestra en exercici que explica la planificació de la llengua escrita al cicle d'educació infantil.
- d) La realització d'un treball d'observació de lectura o d'escriptura, per grups. El treball suposa, a més, la presentació oral per al conjunt de la classe. Hi ha unes sessions de classe, tutoritzades i, a part, unes altres de treball en grup al marge de les sessions a l'aula.
- e) El treball individual exigeix la lectura de la bibliografia, la reelaboració de les notes preses a classe.
- f) L'assignatura compta també amb un examen final per a tots els estudiants.

Competències a desenvolupar.

Camps de competències	Competències genèriques	Indicadors específics (comportaments observables)
Comunicació	Comunicació escrita en llengua catalana Capacitat de gestionar la informació i organitzar les dades teòrico-pràctiques. Capacitat de recerca i ús de les fonts bibliogràfiques apropiades.	Mostrar capacitat d'expressió oral en la presentació dels treballs i en el debat: relació d'informacions diverses, argumentació, etc. Mostrar competència de llengua escrita. Mostrar capacitat de sintetitzar i relacionar les informacions de les fonts consultades.
Interpersonals	Utilització del treball de grup cooperatiu. Adaptació a situacions de diversitat cultural i personal.	Mostrar capacitat de treballar de forma col·laborativa, fent aportacions útils i responsabilitzat-se de la gestió de la tasca.
Desenvolupament de l'autoaprenentatge	Habilitats d'estudi i de treball, individuals i en equip. Consciència del propi aprenentatge i valoració del dels altres. Capacitat d'integrar informacions i materials diversos per al propi aprenentatge.	Saber planificar l'autoaprenentatge. Desenvolupar la consciència de la necessitat d'una formació sòlida en continguts i de la formació continuada. Saber buscar les fonts d'informació útils per a la professió.

Activitats d'avaluació

Assistència i participació en els treballs de classe

Síntesis de fonts bibliogràfiques, en grup

Preparació treball observació, en grup

Realització, a classe i a casa, del treball d'observació

Presentació oral al conjunt de la classe, del treball d'observació realitzat.

Examen de la matèria, individual

Avaluació per activitats d'aprenentatge

Assistència, lectures i participació en els treballs a l'aula	30%
Realització i exposició del treball d'observació	30%
Examen final	40%

BIBLIOGRAFIA OBLIGATORIA

Està formada per **un dossier d'articles**, la lectura del llibre **Llegir i escriure per viure** de M. Fons i els capítols 4, 5, 6 i 7 del llibre **Didáctica del lenguaje en la Educación Infantil** de M. Bigas i M. Correig (eds.)

BIBLIOGRAFIA DE CONSULTA

AADD (2001)	Comprensión lectora. Barcelona. Graó (10)
AADD (2004)	La composición escrita. Barcelona. Graó (28)
BIGAS, M. i CORREIG, M.(eds.)(2000) Infantil	Didáctica del lenguaje en la Educación Madrid. Síntesis
CARLINO, D. i altres (1995)	Leer y escribir con sentido Madrid. Apredizaje/Visor
CARVAJAL, F. i J. RAMOS(1999)	¿Enseñar o aprender a escribir y leer? Sevilla. MCEP
DIEZ, A. (Coord.) (1998) d'una	L'aprenentatge de la lectoescriptura des perspectiva constructivista. Vol. I i II Barcelona. Graó
DOMINGUEZ, G. i BARRIO, J.L.(1997)	Los primeros pasos hacia el lenguaje escrito La Muralla, Madrid, 1997
FONS, M. (1999)	Llegir i escriure per viure Barcelona. La Galera
GÓMEZ, J	Educació emocional i llenguatge en el marc de l'escola. Rosa Sensat, Barcelona
JULIA, T. (1995) lúdic i	Encetar l'escriure. Per un aprenentatge funcional de la llengua escrita Barcelona. Dossiers R. Sensat, n.50
TEBEROSKY, A (1992)	Aprendiendo a escribir ICE/ Horsori, Barcelona, 1992

TEBEROSKY, A. (2001)

Proposta constructivista per aprendre a llegir i escriure.

Barcelona. Vivens-Vives

TOLCHINSKY, L. i SIMÓ, R.(2001)

Escribir y leer a través del currículm

Barcelona. ICE/Horsori

Revista GUIX

Monogràfic: *Aprenentatge de la escriptura*,
gener 1996 (219)

Monogràfic: *Estratègies d'aprenentatge en Llengua*, gener 1997 (231)

Monogràfic: *Ensenyar a llegir i escriure*
gener 2000 (261)

Revista ARTICLES

Monogràfic: *El primer aprenentatge de la lectura i l'escriptura* 2006 (40).